

Meer Geest in de gemeenten

Bespreking

van het gelijknamige boek van

Prof. Dr. W.J. Ouweneel.

Drs. K. van Berghem

Meer Geest in de gemeenten

Inleiding

In het 'Woord vooraf' van zijn nieuwe boek bagatelliseert Ouweneel de bezwaren, die mensen tegen de inhoud van zijn vorige boek *Geneest de zieken!* inbrachten. Tegen dit vorige boek is een storm van onweerlegbare kritiek opgestoken. Dit wordt afgedaan met "ondanks de hier en daar wat negatieve reacties...." Dit is een onjuiste voorstelling van zaken waarbij de waarheid geweld wordt aangedaan. De opposenten worden niet serieus genomen. In het nieuwe boek wordt op de nieuwe belangstelling voor het werk van de Heilige Geest gewezen. Hierbij gaat het niet alleen om het persoonlijke maar ook om het geestelijk leven van de plaatselijke gemeente. Dit is een belangrijk onderwerp, dat alle aandacht verdient. De schrijver lijkt zichzelf echter tegen te spreken wanneer hij zegt, dat het boek geen handleiding voor een opwekking is, maar dat het wel gaat om "meer Geest in de gemeenten." Opwekking betekent immers, dat de Heilige Geest juist gelovigen opwekt tot inkeer, berouw en verootmoediging, tot levensvernieuwing niet alleen persoonlijk maar ook in de gemeente. Het is onmogelijk, dat "meer Geest in de gemeenten" iets anders zou zijn dan "opwekking." De start "meer Geest in de gemeenten" is geen goed uitgangspunt. Het moet beginnen bij de individuele gelovige. Hij heeft de inwoning van de Heilige Geest of de Geest is er in het geheel niet. De gelovige kan niet meer of minder van de Geest hebben. Hij kan wel meer of minder van de kracht van de Geest hebben. Maar dat staat niet los van de aanwezigheid van de Geest. Gods Geest is ondeelbaar. Het probleem ligt bij de gelovige, die deel van de gemeente uitmaakt. In hoeverre heeft Gods Geest het voor het zeggen in het leven van de gelovige en in de gemeente waartoe hij behoort. Het gaat er om, dat Gods Woord en Zijn Geest (in die volgorde!) de eerste plaats in het leven van de gelovige innemen en in welke mate hij zich in gehoorzaamheid aan het gezag van dat Woord onderwerpt en daarmee de Heilige Geest ruim baan heeft in dat leven.

De Rijkdom Van De Christen

De schrijver wijst er op, dat christenen veel rijker zijn, dan ze vaak beseffen. Ze moeten Christus meer leren kennen dan alleen als Verlosser. (13) Het gaat om meer dan om het vooruitzicht op de hemel. De schrijver is niet tevreden met de wetenschap dat Christus voor onze zonden gestorven is. (14) Het gaat om de vervulling met de Heilige Geest, die, volgens hem, kennelijk bij veel gelovigen ontbreekt. Als illustratie voor traditionalistische christenen, die meer zouden kunnen hebben, dan ze hebben, worden Priscilla en Aquila als voorbeeld opgeroepen, die in Hand. 18.24, 26 de traditionalistische Apollos "de weg van God nauwkeuriger moeten uitleggen." (15)

Onjuist Voorbeeld

De goedbedoelende maar nog onwetende traditionalistische Apollos, hield zich strak aan het Oude Testament. Aquila en Priscilla waren echter een stap verder op de geestelijke weg. Eigenlijk suggereert de schrijver, dat ze een charismatische sprong voorwaarts gemaakt hebben. Daarmee gaan ze Apollos nu helpen. Geestelijke armoede is niet nodig. Als (veronderstelde) evangelischen hebben ze de ervaring van de Heilige Geest opgedaan. Daarmee is men in charismatische kringen vaak gaarne bereid anderen te helpen, die nog niet zover zijn. Aan de hand van de uitleg

van Hand. 18.24 en 26 wordt het charismatische model van hulpverlening op Aquila en Priscilla toegepast. Bij Apollos zou het om een gebrek aan vervulling met de Heilige Geest gaan. Maar dat staat niet in de tekst. Op grond waarvan moeten deze veronderstelde charismatische voorlopers aan Apollos uitleggen, dat dit zijn probleem is? Zijn probleem was, dat hij alleen de doop van Johannes en niet de doop op de naam van Jezus Christus kende, Hand. 2.38. Als er voor de vervulling met de Heilige Geest een beroep op Hand. 2.38 wordt gedaan, moest Apollos ook (opnieuw?) gedoopt worden. Maar ook dat staat nergens, die Schriftuitleg klopt niet. Hand. 18.24-28 roept bovendien een aantal vragen op waarover de theologen van mening verschillen.¹ Uit wat later volgt blijkt, dat voor Sauls laatste gezegende "geestvervoering" (pag. 148) hier een ondeugdelijk fundament gelegd. Er wordt iets in de tekst gelezen, dat er niet staat.

De Dwaling

Dit is geen exegese. Er wordt niets *uit-* (ex-), maar *ingelegd*, het is eisegese. Het Griekse "eis" betekent "in." Er wordt een betekenis *in* de tekst gelegd, die er vervolgens *uit*gehaald wordt. Daardoor krijgt de tekst een andere betekenis dan de bijbelschrijver bedoelt. Men moet niet willen lezen wat er niet staat. De suggestie moet niet gewekt worden, alsof Apollos (reformatorisch) traditionalistisch was en het echtpaar (charismatisch) evangelisch. Als onderbouw voor wat op pag. 148 over Sauls vervulling met de Heilige Geest, zijn "geestvervoering" volgt, is deze voorstelling misleidend. Hij werd in 1 Sam. 19.20-24 juist niet vervuld, integendeel. Maar voordat de schrijver aan de uitwerking van zijn argument toekomt onderbreekt hij zijn betoog om enkele aanbevelingen te doen. Hij raadt de lezers aan om naar evangelische broeders als Watchman Nee, James Packer, John Stott, Alister McGrath en Rick Warren te kijken om verrijkt te worden. Wie zijn dat? Hoewel altijd, ook van buitenlandse broeders, geleerd kan worden, rijst de vraag waarom het buitenlanders moeten zijn. De genoemde namen zijn niet zonder meer bij de doorsnee Nederlandse christen bekend. Hij moet maar raden wat ze geloven. Daarom in het kort:

1. In zijn boek over het *Normale Christenleven* schrijft de Chinese Watchman Nee, (1903-1972) dat er over de persoonlijke sensaties en emoties van de discipelen op de Pinksterdag geen beschrijving bestaat. Hij zegt, we kunnen en mogen niet vaststellen welke bijzondere vorm(en) van uiterlijke verschijnselen in elke situatie plaatsvinden. Maar ieder op wie Gods Geest valt, zal het duidelijk weten.
2. De Engelse James Packer is evenwichtig. Hij wijdt in zijn boek *Knowing God* een hoofdstuk aan Gods liefde en een aan Gods toorn. Dit laatste is nu niet bij uitstek een geliefd onderwerp bij charismatische gelovigen. Vanwege een gigantische misleiding, die aan de gang is, zegt Packer, moeten de gelovigen hun prioriteiten op een rijtje hebben. Bij hem gaat het niet om het zoeken van ervaring. Waar het als werkelijke prioriteit bij elk mens om gaat, vervolgt Packer, is om God in Christus te leren kennen. "Van Uwentwegen zegt mijn hart: Zoek Mijn aangezicht. Ik zoek Uw aangezicht, Here," Ps. 27.8. Daaruit mogen we afleiden, dat wie Gods aangezicht zoekt ook op Zijn tijd ervaring zal krijgen. Niet andersom.

¹ *The New Bible Commentary Revised*. Ed. D. Guthrie. (London: Inter-Varsity Press, 1970, p. 998. The New International Commentary on the New Testament: *The Book of Acts*. F.F. Bruce (Grand Rapids, Wm. B. Eerdmans Publ. Co., 1977)pp. 381-382

3. John Stott wijst op de 7 gemeenten in Openbaringen 2 en 3. De boodschap aan deze gemeenten geldt ook voor kerk en gemeente vandaag. De Heer van de gemeente zegt waar het op staat; wat goed en wat niet goed is. Het gaat om verootmoediging, bekering, berouw.
4. Alister McGrath is een van de leidende theologen in de evangelische beweging. Hij houdt zich bezig met historische en wetenschappelijke theologie alsook met de relatie tussen natuurwetenschappen en christelijke theologie. Hoewel interessant op zich, is de vraag welk geestelijk gewin gelovigen hieraan hebben.
5. Rick Warren is de schrijver van twee bestsellers: *The Purpose Driven Church* en *The Purpose Driven Life*. Hij beoogt een "zoeker-vriendelijke" verkondiging van het evangelie. Uit vrees om mensen voor het hoofd te stoten, wordt er over zonde niet gesproken. De boodschap gaat niet over verlossing van de hel maar eerder om verlossing van de zinloosheid van dit leven. Het moet allemaal positief en vriendelijk zijn. Hij brengt een eenzijdig evangelie waarbij de harde waarheden uit Gods Woord vermeden worden. Dit leidt tot compromis, dat haaks op het Woord staat: "En als Hij komt, (de Heilige Geest) zal Hij de wereld overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel," Joh. 16.8. Warrens evangelie is een ander evangelie. Zie Gal. 1.6-10. Wie vandaag zegt waar het op staat en op paulinische wijze het Woord verkondigt loopt het risico vanwege zijn veronderstelde liefdeloosheid aan de kant geschoven te worden. Warren komt niet in aanmerking om als voorbeeld te dienen, integendeel.

Nog Meer Aanbevelingen

In 2002 leerde de schrijver een aantal charismatische leiders (beter) kennen. Dit leidde tot "intensieve contacten en diepe vriendschappen." (pp. 60-61). Dit is een nauwelijks verholen aanbeveling. Vanuit de strakke Vergadering van de Gelovigen is de schrijver in zee gegaan met (extreme) charismatische leiders en beweging. Dat is zijn goed recht. Niet ter wille van verdeeldheid maar ter herkenning moet hij zich eerlijkheidshalve niet langer als "evangelisch" maar als neo-evangelisch doen kennen, nog duidelijker: charismatisch.

Vervulling Met De Heilige Geest

In hoofdstuk 8 van zijn boek legt de schrijver een duidelijke en bijbels verantwoorde bijbelstudie voor, (pp. 143-147). Maar bij de behandeling van wat de schrijver "geestvervoering" noemt, gaat het mis. Als voorbeeld van geestvervoering wordt verwezen naar 1 Sam. 10. 6, 10 vergelijkbaar met hoofdstuk 19.20-24. Wie dit uitdiept komt tot een andere conclusie. In de brochure *Vallen in de Geest* wordt diepgaand op dit onderwerp ingegaan. Wie de moeite neemt dit onderwerp werkelijk serieus te onderzoeken komt tot de conclusie, dat er nauwelijks een ongelukkiger voorbeeld van "geestvervoering" gegeven kan worden. Ook al zijn de bewoordingen gelijk, gaat het in 1 Sam. 10.6 en 10 om een geheel andere situatie dan in 1 Sam. 19.20-24 Het is onbegrijpelijk, dat de beide teksten op één lijn worden gesteld alsof in beide situaties hetzelfde gebeurt.

Verkenning Van De Context Van 1 Sam. 19.23-24

In plaats van het in charismatische kringen bekende "rusten" of "vallen in de Geest" wordt dit begrip in het nieuwe boek voor de traditionalistische lezers vertaald met

"geestvervoering." In charismatische kringen wordt de tekst van 1 Sam.19.24: "Ook hij (Saul) trok zijn klederen uit" zo uitgelegd, dat ook Samuël en de profeten zich ontkleed hebben. In die opvatting zou het neerliggen van Saul betekenen, dat hij in de Geest rustte of te wel, dat hij in geestvervoering was. In de kerken van de Reformatie en in Evangelische Gemeenten is dit nooit geleerd of geloofd. Zij wijzen dit van de hand.

Omkering Van De Bewijslast

Als charismatische gelovigen menen, dat dit zogenaamde rusten, deze geestvervoering, op bijbelse grond steunt, moeten ze dat aan de hand van Gods Woord aantonen. Maar dat gebeurt niet tenzij op ondeugdelijke gronden. Dit is een moeilijk onderwerp met subtiele kanten. Zo ergens, dan is opletten hier geboden.

a) Onderzoek context 1 Sam. 19.23-24 "ook trok hij..."

Dat Samuël en de profeten zich van hun kleding zouden hebben ontdaan wordt nergens vermeld. De enige mogelijkheid daartoe is wanneer uitsluitend wordt afgegaan op: "Ook *hij* trok zijn klederen uit," in de zin van "net als de anderen." "Het *gam*" komt meer dan 750 maal in het O.T. voor. Maar dit voegwoord kan maar liefst op tien verschillende manieren vertaald worden. In Gen. 27.33 en in Deut. 23.3 wordt het vertaald met "zelfs."² Zonder enig probleem kan 1 Sam. 19.24 vertaald worden: "*Zelfs* trok hij zijn klederen uit..." Daarmee is het twijfelachtige ontkleden van Samuël en de zijnen opgelost. Voor wat betreft de ontkleding staan Samuël en de zijnen aan de ene, en Saul geheel alleen aan de andere kant. Zoals uit de volgende uiteenzetting blijkt, heeft de Bijbel over naaktheid een uitgesproken mening.

b) Onderzoek naar "naakt" en "naaktheid" in het licht van het Oude Testament

In Genesis 2.25; 3.7, 10-11 is sprake van lichamelijke naaktheid waarbij schaamte (nog) geen rol speelt. Dat komt na de zondeval. De dan ontstane situatie brengt vrees met zich waarbij de mens zich verbergt. Als Cham de naaktheid van Noach ontdekt treden zijn broers handelend op. Zij gaan, achterwaarts lopend, de tent binnen en bedekken, ongezien, hun vader. Gen. 9.22-23. In de passages van Ex. 18.6 tot en met 20.21 wordt niet minder dan 31x de naaktheid in verschillende onwettige menselijke relaties, het ontdekken van de naaktheid, te berde gebracht en daarover vergaande sancties uitgesproken. Daarom wordt ook de priesters aangezegd, dat ze niet via een trap het altaar mogen beklimmen opdat hun schaamte niet gezien wordt. Dit staat in Ex. 20.26 vandaar dat ze ook (linnen) broeken moeten dragen, Ex. 28.42. Wanneer er sprake is van oordeel over Babel, Jes. 47.3; over Jeruzalem, Klaagl. 1.8; de ontrouw van Jeruzalem, Ezech. 16.7-8, 36-37; 22.10; 23.10, 18 en 29; Hos. 2.9; en Nah. 3.5 gebeurt dat steeds in termen van ontbloting en naaktheid. Lichamelijke naaktheid is een steeds terugkerende vorm van oordeel. Hierbij sluit aan de in figuurlijke zin gebruikte naaktheid als vorm van oordeel, Deut. 28.48; Ezech. 16.7, 22 en 39; 18.7, 16 en 23.29. Toegekomen aan onze tekst, 1 Sam. 19.24, nu geplaatst in de totaliteit van "naaktheid" in het gehele Oude Testament, is er, bij het licht dat wij er op hebben, sprake van totale naaktheid. Dat wordt gebaseerd op de grondtekst zoals die ook voorkomt in Job 1. 21 waar hij "naakt" uit de moederschoot komt. Zie verder 22.6; 24.7, 10 en 26.6 Ook Spr. 5.14.

²R. Laird Harris, et al. *Theological Wordbook of the Old Testament*. Vol. I (Chicago: Moody Press, 2nd pr., 1981) 361a, p. 167

De profeet Jesaja kreeg opdracht om zijn grove kled los te maken en ongekleed, barrevoets (met ontblote achterdelen?) als voorteken van het naderend oordeel dit het volk aan te zeggen. Jes. 20.2-4. Van Israël daarentegen wordt verwacht dat het de naakte kleedt, 58.7, zie ook 2 Kron. 28.15. Publieke naaktheid hangt samen met oordeel, Hos. 2.3; Amos 2.16; en Micha 1.8 en 1.1 In een andere nuancing, n.l. dat van "losmaken" wordt "naaktheid" vertaald als teugelloos(-heid) Ex. 32.25; 2 Kron. 28.19. In Klaagl. 4.21 wordt naaktheid ook vermeld bij dronkenschap, verlies van zelfcontrole. Terwijl ook Nahum 3.5 spreekt van naaktheid in relatie tot oordeel. Ook bij het gericht over de Chaldeeën komt naaktheid ter sprake, waarbij een wee wordt uitgesproken over degene, die iemand dronken maakt om zijn pudenda te aanschouwen, Hab. 2.15. Tot zover het Oude Testament over naakt en naaktheid. Na lezing hiervan kan men zich toch niet voorstellen, dat een integer profeet als Samuël en zijn profeten zich zouden gedragen op een manier, die in alle toonaarden door het gehele Oude Testament wordt veroordeeld. Het is niet vol te houden, dat Samuël zich ontkleed heeft. In tegenstelling tot b.v. Jesaja 20.2-4 is daarvoor ook geen opdracht gegeven. Sauls vervoering heeft aspecten, die wij onder geen voorwaarde in onze geloofsgemeenschappen willen zien. Daarom is het onbegrijpelijk, dat Sauls geestvervoering in 1 Sam. 19.20-24 als voorbeeld wordt aangehaald.

God Legt Mensen Neer

Er wordt soms gezegd, dat mensen terneer kunnen liggen "omdat God een werk wil doen aan de mens." De vraag is nu wat de H. Schrift over Saul leert en of dit "rusten in de Geest," of "geestvervoering" op hem van toepassing is en wat het heeft uitgewerkt.

Koning Saul Vóór En Na De Piekervaring In 1 Sam. 19.24

Deze Schriftplaats is gekozen, omdat de verkondigers van de leer van "het vallen in de Geest," of afgezwakt tot "geestvervoering" beweren, dat dit voor Saul heilzaam zou zijn geweest. Vanuit het Eerste Boek Samuël komt koning Saul voorbeeldig en sympathiek over.

Koning Sauls Kwaliteiten

Saul had gevoel voor historische verhoudingen (9.21) God gaf hem een ander hart in aansluiting waarop hij profeteerde (10.9-10). Bedachtzaam en bescheiden verzwegen hij zijn zalving tot koning (10.16) en toen hij geroepen wordt om als koning aan het volk voorgesteld te worden, verborg hij zich zelfs. (10.22). Toen hij tot koning werd uitgeroepen en er kritiek werd geuit hield hij zich daarvoor doof, (10.27) Toen daar later door zijn aanhang op werd teruggekomen om de critici onder handen te nemen, kwam hij zelfs voor hen tussenbeide. (11.27). Bij dit alles kregen koning en volk door tussenkomst van de profeet, Gods richtlijnen aangereikt voor een goed functioneren van Israëls bestaan, waarbij zowel zegen als vloek in het vooruitzicht werden gesteld. (12.14-15, 25).

De Grote Omslag

Maar in het derde jaar van Sauls regering, welke 10 tot 15 jaar duurde³, begonnen de moeilijkheden. Het ging (helemaal) mis. Door het op één lijn stellen van 1 Sam.

³Joseph P. Free Ph.D., *Archeology and the Bible*. (Wheaton, Ill., Scripture Press (Publications Inc., 1962) p. 150 en
Dr. John Bright, *A History of Israel*. (London: S.C.M. Press Ltd., 1967) Chronological Chart IV.

10.6-10 en 19.20-24 ontstaat een kortsluiting. Tussen beide hoofdstukken vond een grote verandering in koning Saul plaats en ontstond een geheel andere situatie.

DE STRIJD TEGEN DE FILISTIJNEN

De beschrijving van deze strijd (13.2-14.46) leidt tot verbijsterende conclusies. Saul veroorzaakte een kortsluiting door niet de komst van Samuël af te wachten maar zelf tot handelen over te gaan. Door zelf brand- en vrede-offers te brengen beging hij een fatale misstap waarvoor hij bovendien een onaanvaardbaar excuus aandroeg. (13.9-12) Daarop volgde de onherroepelijke sanctie dat het koningschap van hem werd weggenomen, (13.13-14) Bij de door God gegeven overwinning in deze strijd (14.20,23) werd wel Jonathan maar niet Saul genoemd. (14.14vv). Saul had ondertussen ook nog een onnodig vasten met de daarbij behorende vloek aan zijn troepen opgelegd (14.24) Dit werd aanleiding voor de hongerige troepen om vlees met bloed te eten. Jonathan, die onwetend onder de vloek stond, zei dat Saul het land in het ongeluk had gestort. (14.29) Saul trachtte de zaak in het reine te brengen en bouwde voor die gelegenheid zijn eerste altaar. (14.33-35) Toen beging Saul een volgende misstap, zonder God te raadplegen wilde hij de achtervolging van de vijand inzetten. Daarvoor werd hij door de priester terecht gewezen. Toen Saul tot God bad, antwoordde Hij niet. (14.36-37). Met zijn grootspraak, dat hij zonodig zijn zoon Jonathan zou doden, had Saul zich vergaloppeerd, (14.38-39) maar het volk verhinderde hem zijn voornemen ten uitvoer te leggen. (14.44-45) Voor wat betreft de strijd tegen de andere volken kreeg hij voor zijn strijd tegen Amalek de pluim, dat hij dappere daden verrichtte en Israël verlostte. (14.48)

De Strijd Tegen De Amalekieten

Het valt te prijzen in Saul dat, alvorens de strijd met dit volk aan te binden hij de Kenieten waarschuwde. Zij kregen de gelegenheid zich van het strijdtoneel te verwijderen. Daarmee verspeelde hij het voordeel van de verrassing. (15.6) Dit pluspunt wordt ruimschoots overschaduwed door enkele negatieve beslissingen en karaktertrekken. In plaats van koning Agag om te brengen, waartoe hij uitdrukkelijk bevel had ontvangen, besloot hij eigenmachtig hem in leven te laten. (15.13)

Koning Sauls Falen

Uit wat volgt blijken Sauls karakterfouten. Hij was onwaarachtig, (15.20-21), hij liet zich beïnvloeden door mensen, (15.24), en had een overtrokken prestige drang. (15.25-31) Toch kwam hij tot verootmoediging voor God, (15.31) Niettemin had God berouw dat hij Saul tot koning had gemaakt, (15.35) en verwierp hem. (16.1) Inmiddels had ook Samuël zijn bedenkingen tegen Saul en vreesde zijn geweld, (16.2)

Een Zwarte Bladzijde

Het volgende mag nadrukkelijk niet over het hoofd gezien worden. Een zwarte bladzijde in Sauls leven was de dag waarop Gods Geest zich van hem terugtrok en een boze geest en er voor in de plaats kwam en hem kwelde. (16.14). 1 Sam. 16.23 spreekt van "die geest Gods" als "de boze geest." Zie ook 18.10; 19.9 Ook over deze geesten heeft God alle macht. Saul werd overgegeven aan de macht en invloed van een andere geest, die hem aandreef. Hierop wordt in het vervolg nog nader ingegaan. Inmiddels was David aan de horizon verschenen, hij was Saul tot steun, die (voorlopig, zie 22.7) veel van hem hield. (16.21)

De Strijd Tegen De Filistijnen, Vervolg

In deze strijd speelde Saul niet langer de hoofdrol maar viel de beslissing in de strijd tussen David en Goliath. Saul was de situatie niet langer meester. Veertig dagen lang beefde hij voor de Filistijnen. (17.11, 16), en zocht hij een uitweg bij mensen. (17.25). Hij liet de jonge en onervaren David gaan (17.37) die overwon, (17.53), maar toen David's lof bezongen werd veroorzaakte dit bij Saul grote jaloersheid.⁴ Hij ontstak in hevige woede, en bleek vervuld te zijn van wantrouwen. (18.8-9) Tot tweemaal toe probeerde hij David te doden, (18.11; 19.9-10). Niet hij maar David trok aan het hoofd van de troepen ten strijde, (18.16, 30; 19.9) Saul demonstreerde een laaghartige karaktertrek toen hij zijn dochter Merab aan David beloofde, maar haar aan een ander gaf. (18.17-19) Of dat niet genoeg was, gebruikte hij zijn tweede dochter Michal als valstrik voor David (18.20-27). Ten opzichte van David was Saul volkomen veranderd. Hij beschouwde en behandelde hem voortaan als doods vijand. (18.30). Saul was geobsedeerd om David te doden. (19.1) maar werd door Jonathan daartegen gewaarschuwd. (19.4-5) Daarop zwoer Saul het niet te doen, (19.6-7). Toen David na een grote overwinning op de Filistijnen thuiskwam deed de boze geest Saul vergeten wat hij had gezworen en deed opnieuw een aanslag op David's leven. Daarmee was Sauls eed een meened geworden, (19.9-10). In blind fanatisme joeg Saul op David. De eerste arrestatie poging mislukte. David's vrouw, Sauls dochter, misleidde de koning met een list. (19.11-17). Hij gaf niet op. Hij zond een arrestatie team uit om David bij Samuël weg te halen. Dit team kwam met lege handen thuis. Met het tweede en het derde team ging het net zo. (19.19-21) Maar Saul was niet tot bedaren te brengen. Toen ging hij zelf op weg. (19.22) Toen brak het moment aan wat de charismatische beweging een piek-ervaring in het leven van Saul noemt. Nu moet worden stilgestaan bij het begrip "geestvervoering." Wat stelt men zich daarbij voor? Het langdurig "rusten in de Geest" waarbij God een diepgaand werk bij Saul tot stand brengt? Ten eerste, in 1 Sam. 19.20 vertaalt de Statenvertaling נבאים terecht met "profeteren" want dat was het. Het mag dan in extase zijn geweest, maar er is geen sprake van een "stil neerliggen of rusten in de Geest." Hetzelfde geldt voor 19.21 (2x) en 23). Ten tweede wordt nergens vermeld, dat Samuël en de profeten:

- a) bij het profeteren hun zelfcontrole verloren;
- b) dat ze op de grond vielen;
- c) dat ze bleven liggen;
- d) dat ze zich ontkleedden.

Ten derde, dat op geen enkele manier uit de tekst blijkt, dat Samuël en zijn profeten zich op enigerlei wijze met Saul hebben geïdentificeerd.

Het Charismatische Breekpunt

Door de Derde, dat is de charismatische Golf wordt volkomen voorbijgegaan aan 1 Sam. 16.14. Hier wordt over het hoofd gezien, dat er sprake is van de Heilige Geest en een boze geest des Heren. Men kan toch niet staande houden, dat het de Heilige Geest geweest is, die Saul er toe aanzette om in zijn fanatisme te volharden en achter David aan te blijven jagen. Volgens het geïnspireerde Word is er sprake van de Heilige Geest en een boze geest des Heren. Aan de ene kant moet worden uitgegaan van de aanwezigheid en het werk van de Heilige Geest, die in Samuël en

⁴Bright noemt het "krankzinnige jaloersheid." p. 172; Whyte gaat nog een stap verder: "een krankzinnig leven." Alexander Whyte, *Bible Characters, The Old Testament*. (London: Marshal, Morgan & Scott, reprint 1976) p. 233

zijn profeten werkte. De Heilige Geest, die ook de arrestatie teams heeft aangegrepen tot profeteren bracht en vervolgens met lege handen, d.w.z. zonder David, huiswaarts zond. Aan de andere kant een boze geest des Heren, die Saul steeds voortdreef. Die hem deed profeteren, (voor goddelijke profetie zelfs bij monde van een valse profeet, zie. Num. 22.7-10 e.v.; voor een boze geest, n.l. Satan zelf, die onder goddelijk toezicht Job binnen duidelijke bepaalde grenzen beproefde, zie Job 1.1-2.13). God hield bij Saul de zaak stevig in de hand. De boze geest, die Saul in blinde woede voortdreef om David uit de weg te ruimen, had Saul nu tot vlak bij zijn doel gebracht. In plaats dat Saul zijn voornemen eindelijk kon uitvoeren, stortte niet David maar hijzelf ter aarde. De boze geest des Heren gehoorzaamde feilloos aan de Heilige Geest zodat hij door Saul David niet kon treffen. Saul stortte neer en lag daar, bij verlies van totale zelfbeheersing, naakt ter aarde tot de volgende morgen. Er is geen enkele aanwijzing, dat iemand zich om hem bekommerde, die hem overeind hielp of iemand, die zijn naaktheid bedekte. Door Gods ingrijpen kreeg David kreeg de mogelijkheid zich in veiligheid te brengen. Als er dan al sprake is van een piekervaring voor Saul, is het geen ervaring die naar omhoog maar in de diepte piekt. Een ontzettend oordeel. Het gaat niet om een veroordeling, die wij zouden uitspreken maar om een juist verstaan van de Heilige Schrift zodat daaruit lering kan worden getrokken. Vanaf het moment van Sauls "piekervaring" is er, met uitzondering van 28.3, geen goed woord meer over Saul in de bijbel te vinden. Het vermeldde in 28.3 heeft betrekking op een reeds bestaande toestand voordat Saul koning werd, waar hij waarzeggerij en spiritisme in het begin van zijn koningschap uitgeroemd had.

Saul Na De Piek-Ervaring

Toen David, om begrijpelijke redenen, niet aanwezig was aan de koninklijke tafel en Saul van Jonathan hoorde, dat David naar huis was, barstte de koning los. Aan de lopende band werd door hem onvoorstelbaar grove taal uitgeslagen, waarbij hij zijn vrouw als hoer afschilderde, (20.30) David werd opnieuw met de dood bedreigd, (20.31) en Saul een moordaanslag pleegde op zijn eigen zoon, die met hem aan tafel zat. (20.33). Saul inspireerde ook zijn staf tot haat tegenover David (22.7) waarbij hij zelfs zijn eigen zoon niet ontzag. (22.8) Bijzonder misdadig was Sauls optreden tegen de priester Abimelech (22.12) Saul gaf het bevel de priesters om te brengen. De staf, kennelijk geschokt, deinsde daarvoor terug. Toen moest Doëg, de Edomiet, het doen, die niet alleen de priesters maar de hele priesterstand uitmoordde. (22.18-19). Maar Sauls woede tegen David was nog steeds niet bekoeld. In een nieuwe poging trachtte hij David, tijdens zijn verblijf in Kehila, te overrompelen. (23.7-8) Onafgebroken bleef hij op zijn prooi jagen om hem van het leven te beroven (23.14-15) Bijna kreeg hij David in Zif te pakken. Door een alarmerend bericht werd Saul weggeroepen, David's ondergang was eigenlijk praktisch onvermijdelijk geworden. (23.25-26) Toen Saul in een volgende poging David te vangen nu zelf in Davids handen viel, spaarde deze zijn leven. (24.3,5). Onder krokedille tranen vroeg hij David om vergeving (24.17) en schroomde zelfs niet David onder ede te laten verklaren, dat hij, als hij eenmaal koning was, Sauls nakomelingen niet zou uitroeien. Niettegenstaande Saul Davids vrouw Michal aan een andere man had gegeven, (25.44) voldeed David grootmoedig aan Sauls verzoek! Maar nog was Saul's haat niet uitgewoed. Opnieuw achtervolgde hij David (26.1-3) Voor de tweede keer spaarde David zijn leven (26.8-11, 23). Saul huichelde opnieuw zijn spijt (26.21) maar David wist nu wel zeker, dat Saul onbetrouwbaar was. (27.1). Na de dood van Samuël deden de Filistijnen ook weer eens van zich spreken. Saul was bevreesd en beefde zeer. Hij bad tot God maar kreeg geen antwoord. (28.5-6).

Vreemde Ervaring

Het is toch vreemd dat na zo'n bijzondere piekervaring waarin Gods Geest een werk in Sauls leven zou hebben gedaan en hem dichter tot God gebracht zou hebben, dat hij dieper gezonken was dan ooit tevoren. Hij raadpleegde nota bene een medium, (28.7). God antwoordde niet, bij mensen vond hij geen oplossing. Er was geen weg terug. In een wanhoopsdaad liet hij Samuël oproepen. Hier ontving hij een antwoord, wat in uiterste consequentie tot zelfmoord leidde. Hoe kan men ooit veronderstellen, dat Saul in 1 Sam.19.24 een weldadige zegen had ontvangen toen hij "rustte in de Geest," of in "geestvervoering" was. Integendeel. Sinds dat tijdstip wordt niets goeds meer over Saul in de Bijbel vermeld.

Enkele Andere Meninge n Over 1 Sam. 19.24

Er van uitgaande dat er ook, in het heden zowel als in het verleden, andere en vaak veel bekwamer theologen over deze onderwerpen hebben nagedacht en geschreven volgen hier enkele van hun bevindingen. "Saul ging nu zelf op weg om David te zoek en om te brengen, maar voor hij de plaats bereikte waar David zich bevond, greep de geest Gods hem en bracht hem in een staat van trance waarin hij de hele de dag en de nacht doorbracht; hiermee werd David de gelegenheid geboden te ontkomen. Zulke vreemde methodes gebruikt Jehova soms om de plannen van zijn vijanden tegen zijn dienaren te niet te doen."⁵ Calvijn zei, dat de boze geest in 1 Sam. 16.14 enz. een andere is dan de Heilige Geest. Een boze geest sleurt Saul mee en laat hem weer los. Een onreine geest wordt een geest Gods genoemd; maar hij is meer een werktuig van God dan een bewerker uit zichzelf. Ook Calvijn verwees naar wat door Paulus werd geleerd (2 Thess. 2.11). Er is sprake van een kracht der dwaling en der verleiding opdat zij, die de waarheid niet gehoorzaamd hebben, de leugen zouden geloven."⁶ Reeds eerder werd opgemerkt dat de bijbel niet zegt dat Samuel en de profeten zich ontkleedden. Terecht legt Matthew Henry dan ook de relatie niet dat Saul hen daarin gevolgd zou zijn. "Hij (Saul) wierp zijn koninklijk kleding en gevechtskleding af omdat ze, hetzij te fijn of te zwaar waren voor deze dienst, en viel, naar het schijnt, in een trance, of in een geestvervoering."⁷ Jamieson meent dat "... God, die de toorn van een man omhoog om Hem te prijzen, spaarde de levens van alle profeten, frustrerde alle voornemens van Saul en redde het leven van zijn dienstknecht."⁸ Payne is kort: "...hoe zulke karaktertrekken Sauls gehele loopbaan kenmerken. Zijn consequent falen lag in het "steeds te ver gaan."⁹ Bruce: "De tragedie van Saul is dat hij een ernstig godsdienstig man was, diepgaand betrokken om Yahwehs wil te doen, en Samuëls aankondiging, dat Yahweh hem als koning verworpen had knaagde aan hem zoals dat niet het geval geweest zou zijn, wanneer

⁵Matthew Henry, John Gill, Arthur Pink, *An Exposition of I & II Samuel*. (Mac Dill AFB. Fl. 33608: Mac Donald Publishing Company, z.d.) p. 185

⁶Johannes Calvijn, *Institutie of Onderwijzing in de Christelijke Godsdienst*. Eerste Deel. Boek II, Hoofdst. IV, 5 Uit het Latijn vertaald door Dr. A. Sizoo. (Delft: W.D. Meinema B.V., 1985) p. 322 In deze paragraaf komt een hinderlijke zetfout voor.

⁷M.Henry, *Commentary on the Whole Bible*. Rev. Leslie F. Church, (Grand Rapids: Zondervan Publ.House, 18th pr., 1977) p. 310.

⁸Rev. Robert Jamieson. DD. et al. *A Commentary Critical and Explanatory on the Old and New Testaments*. Vols. I and II, (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, n.d.) p. 183

⁹D.F. Payne, M.A., Lecturer in Semitic Studies, The Queen's University of Belfast, *The New Bible Commentary Revised*. Edited by D. Guthrie BD., MTh., Ph.D. et al (London: Inter-Varsity Press, 3rd Ed. 1970) p. 298

hij ongodsdienstig was geweest. Hij werd slachtoffer van melancholie en achtervolgingswaan.¹⁰ De Oudtestamenticus Gleason Archer: "In tegenstelling tot de andere aanbidders werd Saul zodanig door geestdrift bevangen, dat hij zijn kleding afwierp terwijl hij schreeuwde en danste, en hij tenslotte uitgeput neerzank en daar voor de rest van de dag en de hele nacht neerlag (1 Sam. 19.24) Maar er is van dansen in de tekst geen sprake. Archer vervolgt: "Zonder twijfel kwam deze vernedering over hem als een goddelijk gericht omdat hij in zijn hart vierkant Gods wil weerstond voor zover die indruiste tegen zijn eigen ambitie."¹¹ Jones vat samen "... er was geen excuus voor zijn (Sauls) ongehoorzaamheid, want hij had, net als wij, toegang tot Gods Woord zoals dat toen door Samuël tot hem gebracht werd. Zijn val was des te tragischer omdat hij een openbare en representatieve figuur temidden van Gods volk was."¹² Tot nu toe kan alleen vastgesteld worden, dat, voor zover wij hebben kunnen constateren, de voorstanders van het "vallen in de Geest," of "geestvervoering" het niet verder hebben gebracht dan het doen van losse, niet bijbels onderbouwde uitspraken. Voor zover er door de schrijver van de bijbeltekst gebruik is gemaakt, stellen wij met spijt vast, dat bijbelgedeelten zoals Hand. 18.24, 26, niet alleen uit hun verband gerukt worden, maar ook geen serieuze studie van de grondtekst, 1 Sam. 10.6,10 en 19.20-24, zelf gemaakt is. Zo kan en mag men zich niet tot de Gemeente van Christus richten. Er valt geen goed woord over Sauls "geestvervoering" te zeggen. Het is daarom onschrijftuurlijk om zijn "geestvervoering" als voorbeeld ter navolging bij gelovigen aan te prijzen. Volgens de apostel Paulus in Ef. 5.18 is vervulling met de Heilige Geest is een opdracht. De gelovige moet niet proberen meer van de Heilige Geest te krijgen. Dat is de omgekeerde wereld. De Heilige Geest moet meer van de gelovige hebben. Dat vraagt gehoorzaamheid aan Gods Woord. Dit leidt tot verootmoediging, zondebesef, belijden van zonden tegenover God en de mensen. Als die ruimte in hart en leven van de gelovige gemaakt is, volgt vervulling met de Heilige Geest. Dan is er ook de kracht van de Heilige Geest, en dat in meer of mindere mate.

Zo, en niet anders komt er meer Geest in de gemeente(n).

En Dan ?

In het verlengde van de aanwezigheid en werking van de Heilige Geest in het persoonlijke en gemeente leven moet op de ernst van de situatie worden gewezen waarin we vandaag leven. Meer dan ooit is Opwekking nodig. Wanneer bijbelgetrouwe christenen zelf de doorgaande vervulling met Heilige Geest kennen, Ef. 5.18, en ook in hun gemeente leven de Geest merkbaar aanwezig en werkzaam is, mag het daar niet bij blijven. Opwekking mag niet in de woonkamer van de gelovige, niet binnen de muren van zijn kerk of gemeente blijven. Opwekking, echte, bijbelse opwekking, is wanneer Gods Geest door gelovige en gemeente heen de samenleving intrekt en die diepgaand beïnvloedt. Daarvan zijn vele voorbeelden bekend. Neem en lees! Geen Oppepping, maar Opwekking. Met minder mogen wij geen genoegen nemen. Maar er hangt een prijskaartje aan. Gods Naam staat op het

¹⁰Prof. F.F. Bruce MA. DD. *Israel and the Nations*. (Exeter: The Paternoster Press, 3rd impr. 1968) p. 26

¹¹Gleason L. Archer, *Encyclopaedia of Bible Difficulties*. (Grand Rapids, Mich.: Regency Reference Library, Zondervan Publishing House, 1982) p. 180

¹²T.H.Jones, BA., BD., Scripture Specialist, King Edward VII Grammar School, Coalville, Leicestershire, *The New Bible Dictionary*. Organ. Ed. J.D. Douglas, MA., BD., S.T.M. Ph.D. (London: The Inter-Varsity Fellowship, repr. 1967) s.v. Saul

spel. In de Tweede Kamer zal een dezer dagen gestemd worden over het wetsartikel, dat Godslastering verbiedt. Het moet eruit! Het is het laatste wetsartikel waarin God genoemd wordt, zelfs dat mag niet meer! De Gemeente van Christus moet op de knieën. Als zij het niet doet, wie dan? We moeten allen, zonder uitzondering, afzien van het zoeken naar ervaringen maar onze verantwoordelijkheid nemen, persoonlijk en in de gemeente. Voordat er gezocht wordt naar wat we kunnen ontvangen, moet er eerst opruiming in het geestelijk leven gehouden worden. Ruimte voor de Heilige Geest: verootmoediging, besef en belijden van zonden tegenover God en de naaste.

Dit is de enige weg...